

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO
DIREKCIJA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA INFRASTRUKTURO

CESTEL

AMZS

Zavorna pot

Pregled vsebine

- Zakaj smo se lotili projekta?
- Raziskava strokovne literature.
- Definiranje pogojev za testiranje.
- Potek testiranja.
- Ugotovitve.

$$\text{Zavorna pot} = \frac{\text{hitrost}^2}{(2 \times \text{gravitacijski pospešek} \times \text{koeficient trenja})}$$

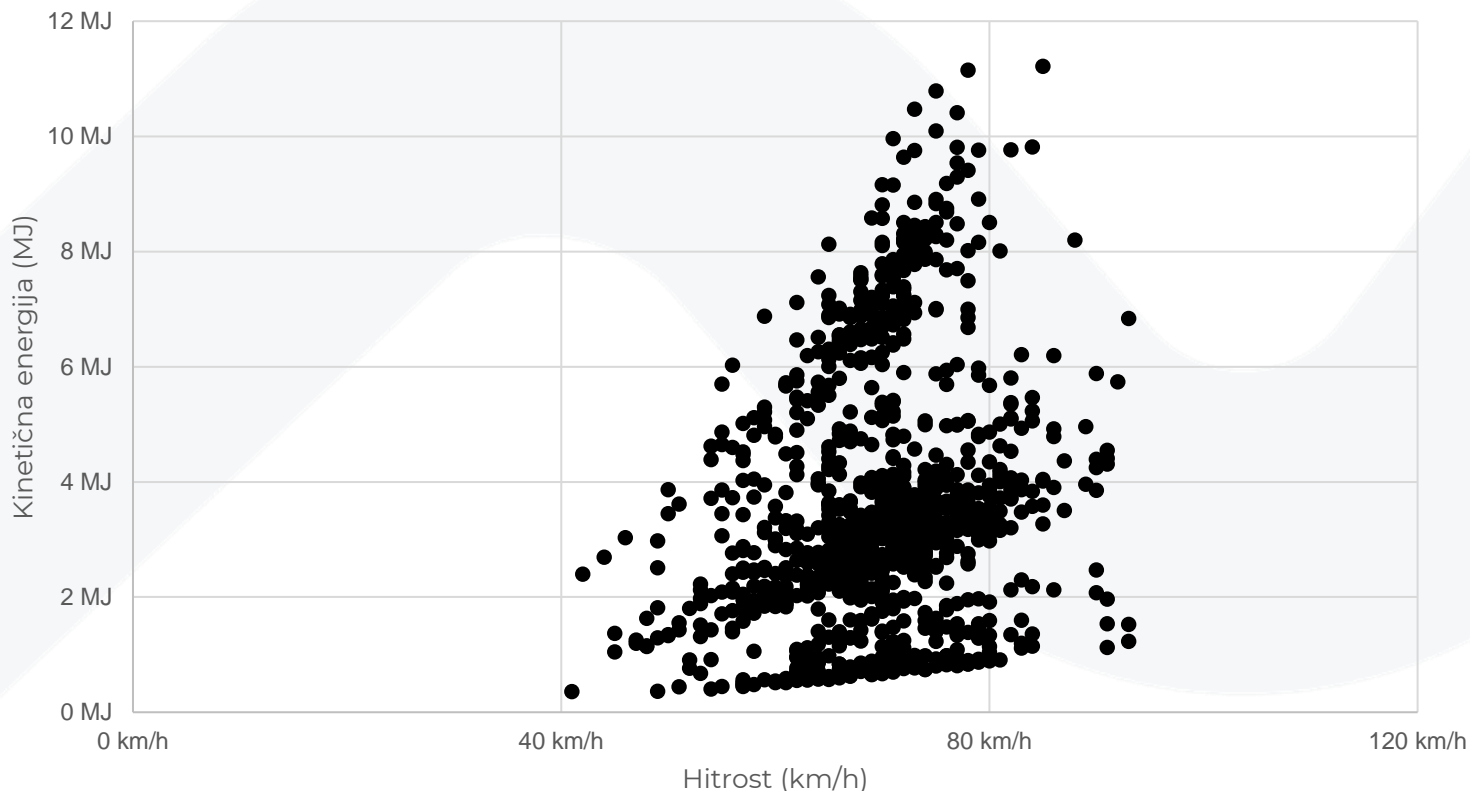
Zakaj to temo raziskovati?

- Kinetična energija tovornih vozil je precej večja od energije osebnih vozil.
- Nesreče tovornih vozil imajo težje posledice.
- Zavorna pot je ključni dejavnik.
- Osnovna enačba zavorne poti neodvisna od mase vozila.

Kinetična energija

Kinetična energija tovornih vozil

Kinetična energija pri 80 km/h

Osebno vozilo	0,4 MJ
Tovorno vozilo, 13 t	3,2 MJ (x8)
Tovorno vozilo, 44 t	10,8 MJ (x27)

Pregled literature

- Študije:
  - Study of Influence of Operating Parameters on Braking Distance
  - Driver Perception–Brake Response in Stopping Sight Distance Situations
  - Brake Reaction Times and Driver Behavior Analysis
  - Testing automobile braking parameters by varying the load weight
- Faktorji, ki vplivajo na zaviranje vozila:
  - hitrost,
  - kvaliteta pnevmatik,
  - stanje vozišča,
  - temperatura asfalta,
  - reakcijski čas,
  - **masa,**
  - itd.

Zaviranje in masa

- Pogovor z vozniki tovornih vozil: zelo različna mnenja

- Wikipedia: $d = \frac{v^2}{2\mu g}$

- Računalniška simulacija:

Simulation and Analysis on the Effect of Gross Vehicle Weight on Braking Distance of Heavy Vehicle

*„Considering speed alone is not enough to explain the actual situation on road safety particularly those involving heavy vehicles. **GVW is also important factor that needs to be considered in brake distance formula or model.** In an emergency situation, the overloaded truck will not be able to stop in the same distance as a non-overloaded truck, no matter how hard the driver tries.“*

- **Teorija je jasna: večja masa pomeni daljšo zavorno pot. Kaj pa praksa?**

Zakaj Cestel?

- Tehtanje tovornih vozil s policijo in v prostem prometnem toku.
- Ogromno podatkov o preobremenitvah.
- 30 let izkušenj.
- Koristna raziskava za vse vpletene.

Definiranje testiranja

Kako smo zasnovali testiranje?

Določanje pogojev

- Lepo vreme.
- Nova vozila.
- Dobre pnevmatike.
- Dobro cestišče.
- Profesionalni vozniki.

Izbor tovornih vozil

- Največkrat preobteženi.
- Najbolj pogosti tipi tovornih vozil.

Izbrana vozila in teže

- 2-osno
- 4-osno
- 5-osno (cisterna)

- 80% obremenjenost
- 130% obremenjenost

Izbrana vozila in teže

Testiranje

Kako je potekal test?

- Center varne vožnje Vransko.
- Najboljši možni pogoji.

AMZS

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO

DIREKCIJA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA INFRASTRUKTURO

CESTEL

AMZS

Obtežitev tovornih vozil

Pesek

Voda

Statično tehtanje vozil

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO

DIREKCIJA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA INFRASTRUKTURO

CESTEL

AMZS

2-osno vozilo

- Največja dovoljena masa: 18 t
- Obremenjen:
15.000 kg = 83%
- Preobremenjen:
21.100 kg = 117%
- Razlika v težah: **6,1 t**

4-osno vozilo

- Največja dovoljena masa: 32 t
- Obremenjen:
25.800 kg = 81%
- Preobremenjen:
40.600 kg = 127%
- Razlika v težah: **14,8 t**

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO

DIREKCIJA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA INFRASTRUKTURO

CESTEL

AMZS

5-osno vozilo

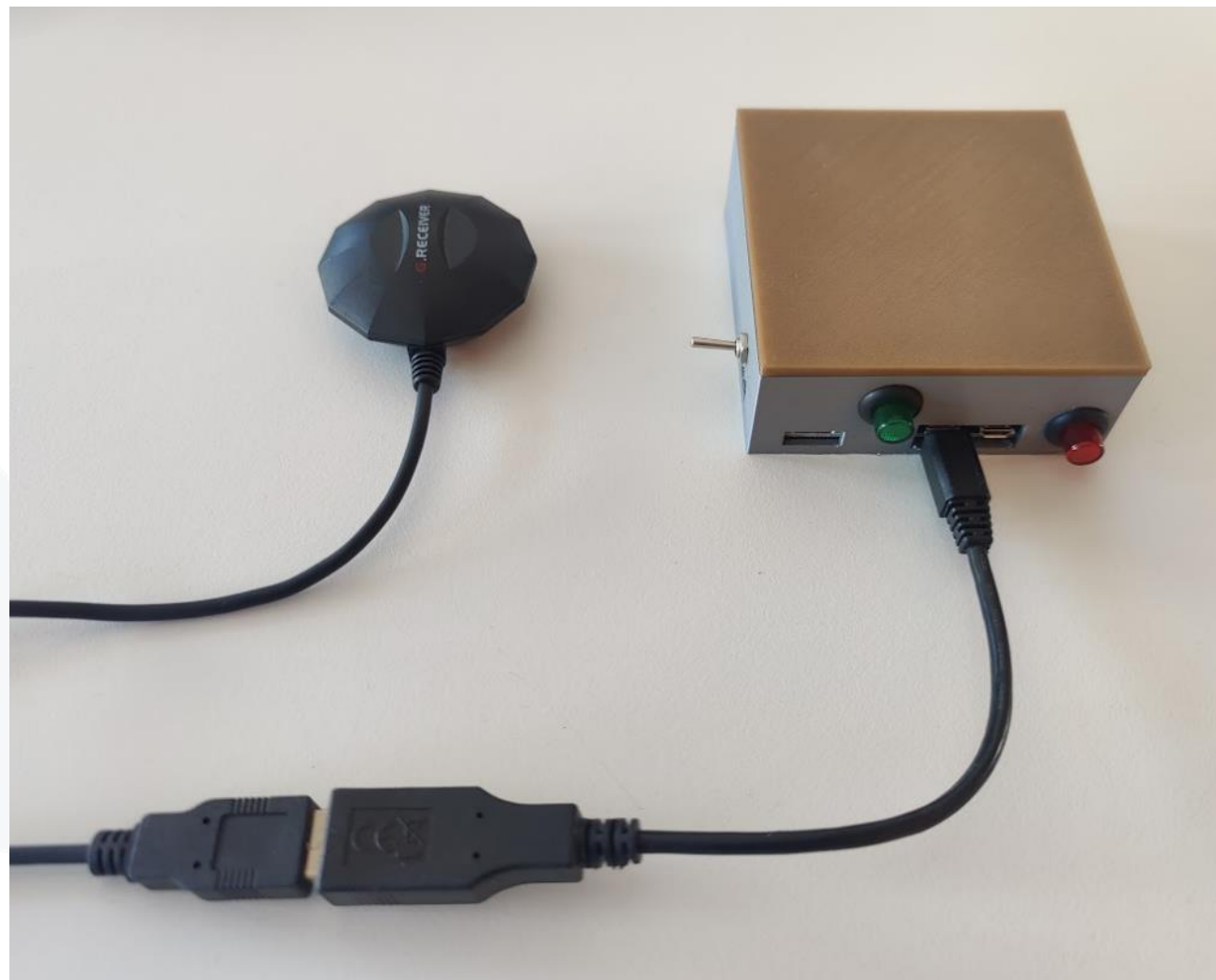
- Največja dovoljena masa: 40 t
- Obremenjen:
33.700 kg = 84%
- Preobremenjen:
51.500 kg = 129%
- Razlika v težah: **17,8 t**

Merilniki pomika

- Nameščen v vsako vozilo.
- Meri hitrost.
- Meri pojemek.
- Meri GPS lokacijo.

Hitrost vozil

- Ciljna hitrost pred zaviranjem je bila 80 km/h (merjeno z merilniki pomika).
- Nizek koeficient variacije (2%) – podatki malo razpršeni glede na povprečje.
- Lahko trdimo, da so imele vse vožnje primerljivo hitrost.

Podatki o hitrosti	
Povprečna hitrost	84,2 km/h
Standardni odklon	± 1,9 km/h
Koeficient variacije	2%

Meritve temperature zavornih sistemov

- Pred vsako vožnjo.
- Temperature so se povečale tudi do 200°C.

Detekcija točke zaviranja

Merjenje

Zaviranje

Rezultati

Kakšne so ugotovitve?

Opravljene vožnje

17 voženj (**14 upoštevanih**)

13 voženj (**12 upoštevanih**)

22 voženj (**20 upoštevanih**)

Statistična primerjava

- Statistična primerjava s Studentovim T testom.
- Rezultate za 4- in 5-osno lahko statistično potrdimo s stopnjo zaupanja 95%. -> **Teža vpliva na zavoro pot!**
- Pri 2-osnem vozilu razlika ni statistično značilna.

Tip vozila	p-vrednost	Zaključek
2-osno vozilo	0,800095	Razlika ni statistično značilna
4-osno vozilo	0,000002	Razlika je statistično značilna
5-osno vozilo	0,002013	Razlika je statistično značilna

2-osno vozilo

- Teža ni imela bistvenega vpliva.
- Razlika v zavorni poti: 1%
- Velika razlika v temperaturi zavor.
- Temperatura zavor:
  - Min: 60°C
  - Max: 290°C

117% obtežitev

Število voženj	Zavorna pot
1	34,3 m
2	37,15 m
3	34,8 m
4	35,2 m
5	33,4 m
Povprečje	34,9 m

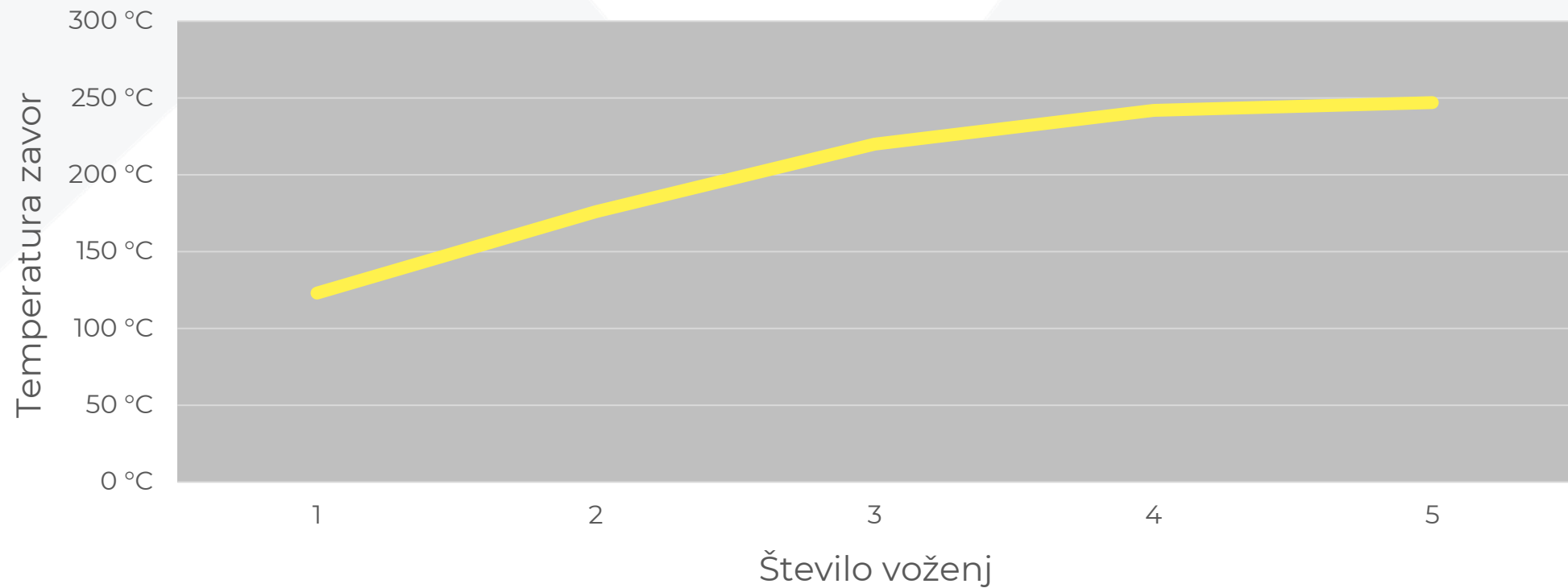
83% obtežitev

Število voženj	Zavorna pot
1	35,1 m
2	34,2 m
3	34,9 m
4	34,9 m
5	36,5 m
6	33,9 m
7	35,1 m
8	33,5 m
9	35 m
Povprečje	34,8

2-osno vozilo

- Velika razlika v temperaturi zavor.

4-osno vozilo

- Teža imela velik vpliv na zavorno pot.
- Razlika v zavorni poti: 23%.
- Velika razlika v zavorni poti.
- Temperatura zavor:
  - Min: 42°C
  - Max: 192°C

127% obtežitev

Število voženj	Zavorna pot
1	45,1 m
2	43,1 m
3	41,5 m
4	42,3 m
5	43 m
Povprečje	43 m

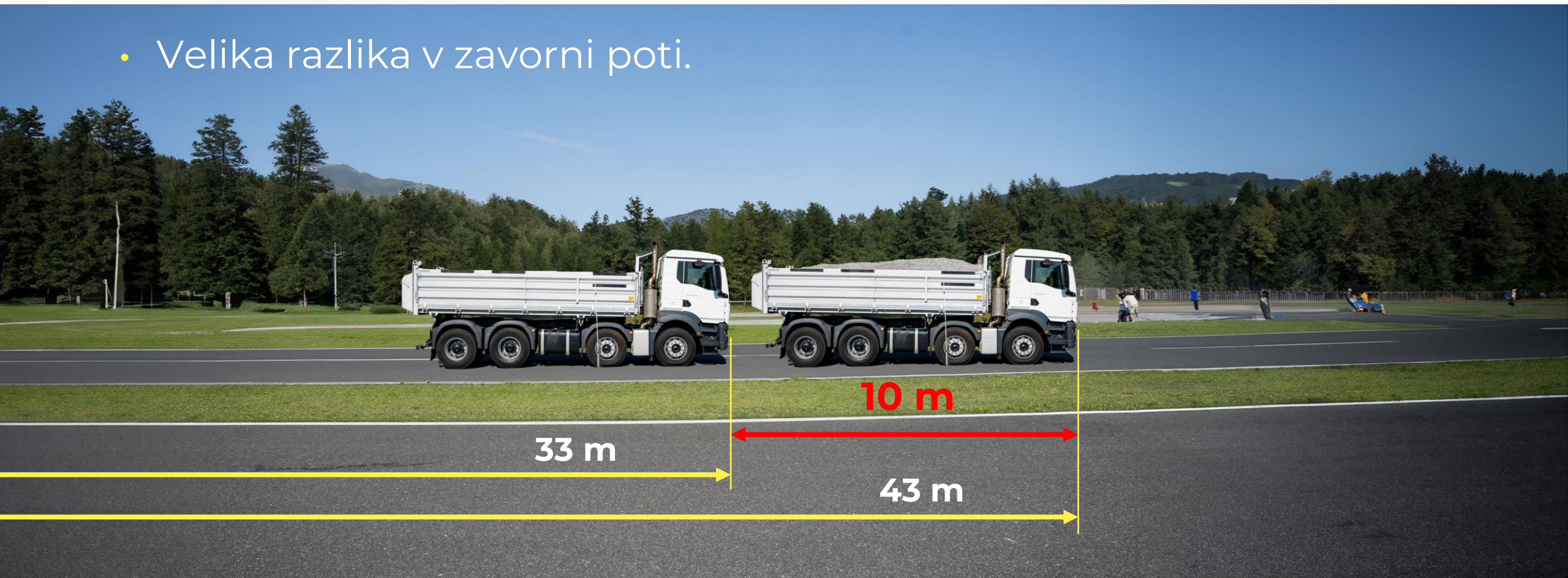
81% obtežitev

Število voženj	Zavorna pot
1	31,4 m
2	32,5 m
3	32,8 m
4	33,5 m
5	33,7 m
6	32,7 m
7	34,4 m
Povprečje	33 m

4-osno vozilo

- Velika razlika v zavorni poti.

5-osno vozilo

- Masa imela vpliv na zavorno pot.
- Razlika v zavorni poti 8%.
- Vpliv temperature na zavorno pot.
- Temperatura zavor:
  - Min: 68°C
  - Max: 254°C

129% obtežitev

Število voženj	Zavorna pot
1	40,4 m
2	41,2 m
3	40,2 m
4	42,1 m
5	43 m
6	41,8 m
7	45 m
8	46,1 m
9	45,8 m
10	46,7 m
Povprečje	43,2

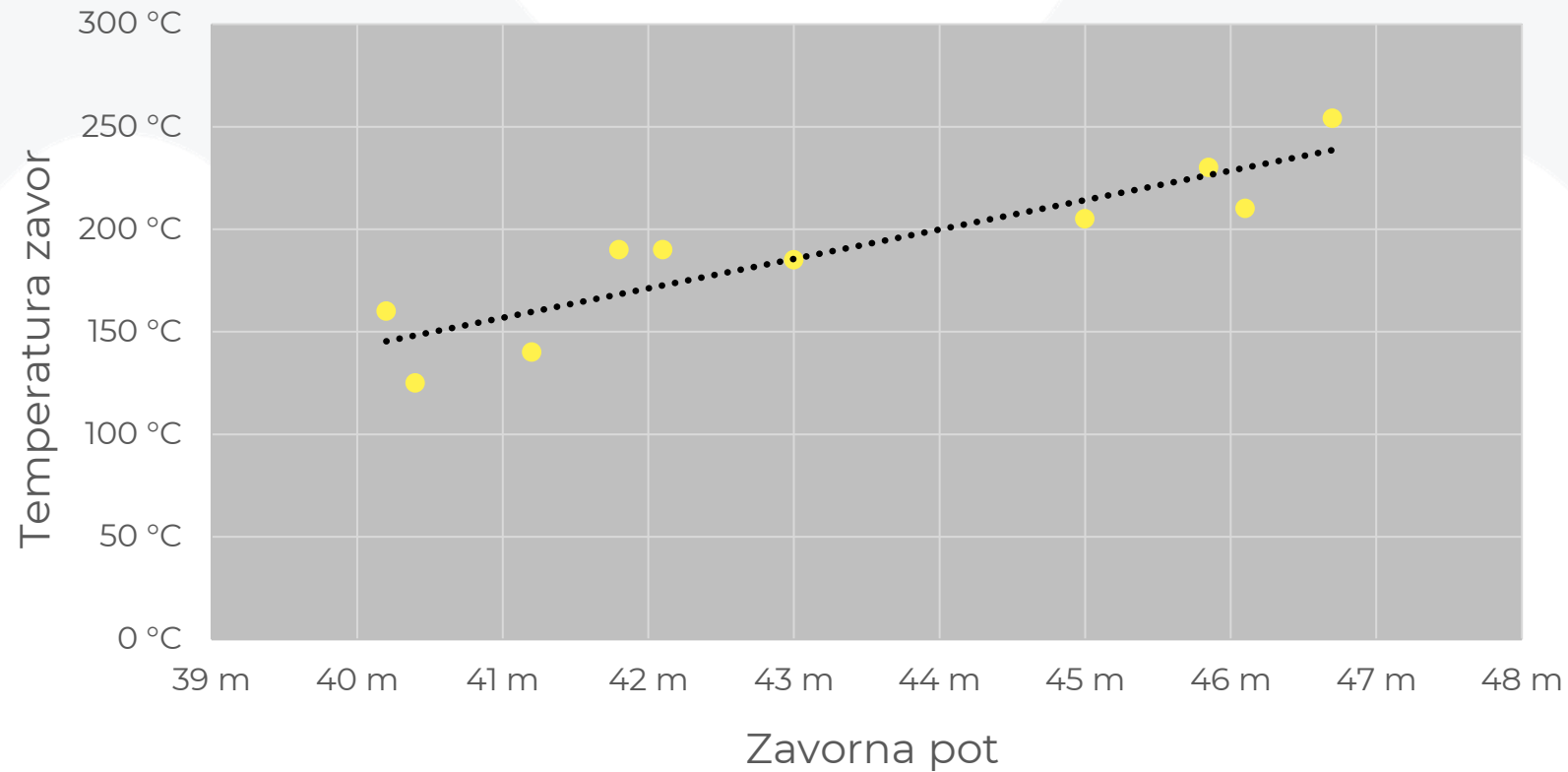
84% obtežitev

Število voženj	Zavorna pot
1	37,4
2	41
3	39,4
4	39,3
5	42
6	43,6
7	38,5
8	38,1
9	38,3
10	38,3
Povprečje	39,6

5-osno vozilo

- Vpliv temperature zavor na zavorno pot.

Pomembno

- Masa ima vpliv na zavorno pot.
- Nujno potrebno izobraževanje vseh udeležencev v prometu.
- Nujno potrebno izobraževanje odločevalcev.

HVALA

